

Finantsinspektsioon

Investeerimisteenuste teabepäev

Doris Kasak, finantsteenuste järelevalve divisjoni jurist

Merilin Vahtra, finantsteenuste järelevalve divisjoni jurist

Kristjan-Erik Suurväli, turujärelevalve ja sunni divisjoni juht

12. juuni 2019

1. *Level 1 ja 2* regulatsioonid

MiFID II

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/65/EL, finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL

PRIIPi määrus

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 1286/2014, mis käsitleb kombineeritud jae- ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete (PRIIPid) põhiteabedokumente

PRIIPi delegeeritud määrus

- Euroopa Komisjoni delegeeritud määrus nr 2017/653, millega täiendatakse PRIIPi määrust, mis käsitleb PRIIPide põhiteabedokumente, kehtestades regulatiivsed tehnilised standardid seoses põhiteabedokumentide esitusviisi, sisu, läbivaatamise ja muutmisega ning selliste dokumentide esitamise nõude täitmise tingimustega

VPTS

- Väärtpaberituru seadus

Finantsinspektsioon

2. Finantsinspektsiooni (FI) märgukirjad seoses PRIIPi määrusega

FI on seoses PRIIPi määruse rakendamisega andnud välja 3 märgukirja:

- 17.04.2018 märgukiri PRIIPi määruse kohasest **põhiteabedokumendi keelenõudest** (nr 4.11-3.1/1881)
- 08.06.2018 märgukiri PRIIPi määruse **kohaldamisalast seoses hoidmistunnistustega** (nr 4.11-3.1/2823);
- 13.02.2019 märgukiri **järelevalvesubjekti sise-eeskirjade kohta seoses PRIIPi määrusest tulenevate nõuetega** (nr 4.11-3.1/725).

2.1 FI märgukiri PRIIPi põhiteabedokumendi keelenõudest (1)

17.04.2018 märgukirjaga keelenõude kohta FI:

- andis teada, et aktsepteerib PRIIPi põhiteabedokumendi jaeinvestorile kättesaadavaks tegemist **inglise keelsena**, kui on täidetud vähemalt kõik järgmised tingimused:
  - i. PRIIPi tootenõustaja või müüja tagab, et jaeinvestor on teadlik ning nõustub, et talle esitatakse PRIIPi põhiteabedokument inglise keelsena ja ta saab inglise keelest piisavalt aru;
  - ii. PRIIPi tootenõustaja või müüja rakendab kohast hoolsust jaeinvestori käsitamisel, sh sobivuse ja asjakohasuse hindamisel ning lepingu kestel teabe (sh riskide kohta) esitamisel jmt, tagades selliste kohustuste täieliku täitmise jaeinvestori ees;
  - iii. PRIIPi tootenõustaja või müüja tagab, et PRIIPi inglise keelne põhiteabedokument vastab PRIIPi määruse nõuetele, sh selle vormi ja sisu osas;
  - iv. PRIIPi tootenõustaja või müüja tagab punktides i.-iii. sätestatud nõuete täitmise kontrollitavuse.
- juhtis tähelepanu, et PRIIPi reklaamimisel turustusdokumentidega, mis on kirjutatud eesti keeles, peab põhiteabedokument olema **eesti keeles**.

2.1 FI märgukiri PRIIPi põhiteabedokumendi keelenõudest (2)

FI 13.02.2019 märgukiri järelevalvesubjekti sise-eeskirjadest on seotud FI märgukirjaga keelenõude kohta järgmiselt:

- FI juhtis tähelepanu FI ootusele seoses PRIIPi inglise keelse põhiteabedokumendi kättesaadavaks tegemisega ning
- suunas sealhulgas järelevalvesubjekte kehtestama FI märgukirjas keelenõude kohta sätestatud tingimuste täitmist reguleerivad sise-eeskirjad.

2.1 FI märgukiri PRIIPi põhiteabedokumendi keelenõudest (3)

PRIIPi tootenõustaja ja müüja vastutusest seoses põhiteabedokumendi keelenõudega (1)

- VPTS § 85 lg 1 punkti 1 kohaselt on investeerimisühing investeerimisteenuse ja kõrvalteenuse osutamisel kohustatud osutama teenuseid õiguspäraselt, piisava asjatundlikkuse täpsuse ja hoolikusega, lähtudes eelkõige oma kliendi parimatest huvidest.
- Võlaõigusseaduse § 620 lõike 1 kohaselt tekib teenuse osutaja ja kliendi vahel teenuse osutamisel lepinguline suhe, üldjuhul käsundilepingu alusel toimiv võlaõiguslik usaldussuhe, mistõttu kehtib teenuseosutaja suhtes ka üldseadusest tulenev kohustus tegutseda käsundi täitmisel käsundi laadist tuleneva vajaliku hoolsusega.
- Seega **PRIIPi tootenõustaja ja müüja peab** ülaltoodud hoolsuskohustuse sätteid arvestades **rakendama vajalikku hoolsust hindamaks kolmanda isiku usaldusväärset ning temalt saadava teabe õigsust.**

2.1 FI märgukiri PRIIPi põhiteabedokumendi keelenõudest (4)

PRIIPi tootenõustaja ja müüja vastutusest seoses põhiteabedokumendi keelenõudega (2)

- PRIIPi tootenõustaja ja müüja:
  - peab näitama üles **elementaarseid kontrolli PRIIPi põhiteabedokumendi sisu ja vormi üldiste nõuete osas**;
  - ei pruugi investeerimisteenus(t)e osutamisel vabaneda vastutusest nt olukorras, kus PRIIPi põhiteabedokument ei vasta elementaarsetele vormi ja sisu nõuetele.

2.2 FI märgukiri PRIIPi määruse kohaldamisalast seoses hoidmistunnistustega (1)

08.06.2018 märgukirjaga PRIIPi kohaldamisalast FI:

- selgitas PRIIPi määruse kohaldamise aspekte, eelkõige kindlalt liiki finantsinstrumentide ehk hoidmistunnistuste suhtes
- märkis, et **PRIIPi koostajal ja müüjal või tootenõustajal endal lasub kohustus hinnata jaeinvestorile kättesaadavaks tehtavate hoidmistunnistuste PRIIPi määruse kohaldamisalasse kuulumise võimalikkust hoidmistunnistuse ehk tootepõhiselt**
- rõhutas, et **toote PRIIPina käsitlemine või mitte käsitlemine ei mõjuta** turuosalise tegevusele seatud MiFID II-st tulenevate muude nõuete täitmise kohustust.

2.2 FI märgukiri PRIIPi määruse kohaldamisalast seoses hoidmistunnistustega (2)

PRIIPi määruse kohaldamisalast seoses ettevõtte võlakirjadega

- *ESA-d (ESMA, EBA ja EIOPA)* palusid 19.07.2018 Euroopa Komisjonilt ühispöördumisega juhiseid ettevõtte võlakirjade PRIIPi määruse kohaldamisalasse kuulumise või mittekuulumise osas.
- Euroopa Komisjon vastas 14.05.2019, et:
  - hindamine, kas konkreetne võlakiri kuulub PRIIPi määruse kohaldamisalasse, peab toimuma tootepõhiselt (*case-by-case*)
  - ei ole teostatav ega mõistlik leppida *ex-ante* kokku mõne võlakirja kategooria kuulumine või mittekuulumine PRIIPi määruse kohaldamisalasse.

2.3 FI märgukiri järelevalvesubjekti sise-eeskirjade kohta seoses PRIIPi määrusest tulenevate nõuetega (1)

PRIIPi määruse artikkel 13:

„PRIIPi koostaja ja PRIIPi tootenõustaja või müüja kehtestavad asjakohased menetlused ja korra, millega tagatakse, et:

- a) jaeinvestoril on tõhus võimalus esitada PRIIPi koostaja vastu kaebusi
- b) jaeinvestorid, kes on esitanud põhiteabedokumendiga seotud kaebuse, saavad õigeaegselt ja nõuetekohaselt sisulise vastuse, ja
- c) jaeinvestoritele on kättesaadavad tõhusad õiguskaitsemenetlused ka piiriüleste vaidluste korral, eriti juhul, kui PRIIPi koostaja asub teises liikmesriigis või kolmandas riigis.“

2.3 FI märgukiri järelevalvesubjekti sise-eeskirjade kohta seoses PRIIPi määrusest tulenevate nõuetega (2)

13.02.2019 märgukirjaga järelevalvesubjekti sise-eeskirjadest FI:

selgitas PRIIPi määruse ja PRIIPi delegeeritud määruse kohaldamise teatud aspekte:

- FI juhtis järelevalve subjektide tähelepanu asjaolule, et järelevalvesubjekti üldine **kaebuste lahendamise kord**, mis reguleerib vaid järelevalvesubjekti vastu kaebuse esitamist ei ole PRIIPi määruse spetsiifiliste nõuete täitmiseks piisav, olukorras, kus subjekt ei ole ise PRIIPi koostaja
- FI suunas järelevalvesubjekte **kehtestama eraldi menetlused ja korrad või täiendama üldisi kaebuste lahendamise kordasid** spetsiifiliste sätetega PRIIPi määruse artiklist 19 tulenevate nõuete täitmiseks.

2.3 FI märgukiri järelevalve subjekti sise-eeskirjade kohta seoses PRIIPi määrusest tulenevate nõuetega (3)

FI ootus järelevalvesubjektidele:

Järelevalvesubjekt on kehtestanud sise-eeskirjadega PRIIPi koostajale jaeinvestori kaebuse nõ vahendamise regulatsiooni, mis hõlmab muu hulgas:

- (i) aega, mille jooksul jaeinvestori kaebus PRIIPi koostajale esitatakse
- (ii) meetmeid, mida kohaldatakse olukorras, kus PRIIPi koostaja ei edasta vastust jaeinvestori kaebusele
- (iii) meetmeid, mida kohaldatakse olukorras, kui PRIIPi koostajalt saadud vastus ei ole jaeinvestori jaoks rahuldav.

3. FI 2018. a teostatud MiFID II kaugkontroll

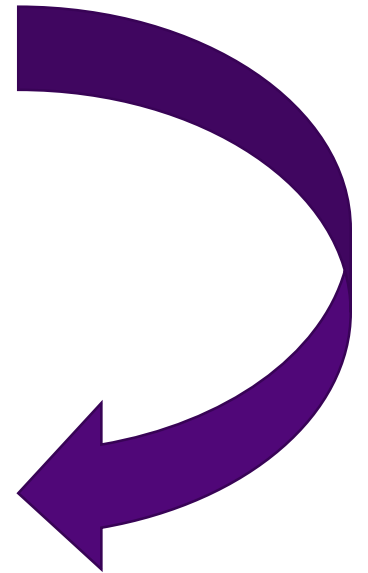
- FI suunas järelevalve teraviku riskipõhiselt teenuse ja väärtpaberi **sobivuse ja asjakohasuse hindamisele** kliendile ja potentsiaalsele kliendile enne investeerimisühingu poolt investeerimisteenuse osutamist.
- FI tuvastas, et järelevalvesubjektide sise-eeskirjad on kohati puudulikud ega vasta nõuetele. Nt:
  - ei ole järelevalvesubjekt asjakohasuse hindamiseks koostanud küsimustikku kliendi teadmiste ja kogemuste hindamiseks;
  - järelevalvesubjekti poolt rakendatav hindamise süsteem ei võimalda objektiivselt veenduda kliendi teadmiste ja kogemuste olemasolus;
  - järelevalvesubjekti poolt kliendile esitatavate hoiatustega seonduv ei ole sise-eeskirjades reguleeritud piisava täpsusega.

4. Mida teeb FI 2019. aastal? (1)

1. Jätkab 2018. a MiFID II kaugkontrolli riskipõhist hindamist

2. Valib ja rakendab riskipõhiselt mõjusad järeltegevused ja –meetmed tuvastatud puuduste kõrvaldamiseks.

Nt kohapealne kontroll, täiendav kaugkontroll, märgukiri vms.

4. Mida teeb FI 2019. aastal? (2)

3. Teostab kaugkontrolli MiFID II-st tulenevate tootejuhtimise nõuete osas, hinnates järelevalvesubjekti tegevuse ja sise-regulatsiooni vastavust ESMA suunisele „Suunised MiFID 2 tootejuhtimise nõuete kohta“ (jõustusid 09.04.2018).

FI-le vastuste esitamise tähtaeg on 15.07.2019.

NB! Palume FI-le teabe ja dokumentide esitamisel olla täpne, hoolas ja lähtuda põhimõttest, et järelevalvesubjekt peab FI-le ise tõendama seda, et ta täidab kõiki talle vastavate õigusaktidega pandud kohustusi!

5. Aktuaalsest Euroopas (1)

- Euroopa Komisjon esitas 14.05.2019 vastuse ESAde ühispöördumisele seoses PRIIPi määruse kohaldamisalaga seonduvalt ettevõtte võlakirjadega.
- ESMA avalikustas 04.04.2019 „MiFID II Supervisory briefing on appropriateness and execution only“ uue täiendatud versiooni (ESMA 35-36-1640).
- PRIIPi regulatsiooni läbivaatamise raames PRIIPi põhiteabedokumendi tootluse stsenaariumide muutmine. Hetkel on käimas testperiood.

5. Aktuaalsest Euroopas (2)

ESMA „*MiFID 2 Supervisory briefing on appropriateness and execution only*“ uus ja täiendatud 2019. a versioon:

- on suunatud nii järelevalveasutustele kui ka –subjektidele
- on eesmärgiga tagada ühtne lähenemine asjakohasuse nõuete täitmisel
- hõlmab järgnevat teemasid:
  - olukordade määramine, mil asjakohasuse hindamine on nõutav
  - kliendilt teabe kogumine
  - asjakohasuse hindamine
  - kliendi hoiatamine
  - töötajate kvalifikatsioon
  - andmete säilitamine.

6. Tähelepanek – (väärtpaberi) mõiste

(„VPTS“) § 2 lg 1 (kinnine loetelu).

Prospektimääruse artikkel 2 punkti a jõustumisega muutub otsekohalduvaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL („MiFID II“) Artikli 4 lõike 1 punktis 44 määratletud vabalt vöörandatavate väärtpaberite mõiste.

(avatud loetelu)

- Finantsinstrument MiFIR art 2(1) 9) viide MiFID II art 4(1)15)
- Investeerimishoius MiFIR art 2(1) 23) viide MiFID II art 4(1)43)
- Tuletisinstrument MiFIR art 2(1) 29) viide MiFID II art 4(1)44)c) Lisa I C 4-10

7. Piirangud – hinnavahelepingud jaeklient

- Alates 1. juuni 2018 ESMA
- Alates 2. august 2019 Finantsinspeksioon
- Jaekliendi avatud positsiooni finantsvõimenduse määrad (*leverage*)
  - 30 : 1 peamiste valuutapaaride korral
  - 20 : 1 teiseste valuutapaaride, kulla ja peamiste aktsiaindeksite korral
  - 10 : 1 muude kaupade kui kulla ja teiseste aktsiaindeksite korral
  - 5 : 1 üksikaktsiate ja muude viiteväärtuste korral
  - 2 : 1 krüptoraha korral
- Ostu- ja müügihinna vahe sulgemise reegel konto kaupa
- Negatiivse saldo kaitse konto kaupa
- Standardiseeritud riskihoiatus

8. Piirangud – binaaroptsioonid jaeklient

- Alates 2. juuli 2018 ESMA
- Alates 2. august 2019 Finantsinspeksioon
- keelata binaaroptsioonide jaeklientidele turundamine, levitamine või müük
- V.a. eelmääratud fix summad = jaekliendi kogumaksega
- binaaroptsioon, mis vastab järgmistele tingimustele:
  - i. Tähtaeg 90 kalendripäeva
  - ii. Prospekt
  - iii. Põhjusta pakkujale tururiski - ei saa kasu ega kahju v.a varem avalikustatud komisjonitasud, tehingutasud ja muud seotud tasud.

Tänname kuulamast!

doris.kasak@fi.ee

merilin.vahtra@fi.ee

kristjan-erik.suurvali@fi.ee